

آزمون ۱۰ از ۶

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود.
امام خمینی (ره)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی سنجش دهم - مرحله ششم (۱۴۰۱/۱۱/۱۴)

ادبیات و علوم انسانی (دهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستانها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستانها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمونهای آزمایشی سنجش و بهره مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمونها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می گردد. از شما عزیزان دعوت می شود، دیدگاههای ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

کانال تلگرام آزمونهای آزمایشی سنجش @sanjesheducationgroup

ریاضی و آمار (۱)

۱. گزینه ۴ درست است.

اگر عدد را به صورت ab در نظر بگیریم، داریم:

$$\begin{cases} a + b = 15 \\ a - b = 1 \end{cases} \Rightarrow a = 8, b = 7 \Rightarrow ab = 87$$

۲. گزینه ۳ درست است.

به کمک روش تجزیه داریم:

$$2x^2 - 2x + \frac{1}{2} = (2x-1)\left(x - \frac{1}{2}\right) = 0 \Rightarrow x = \frac{1}{2}$$

۳. گزینه ۲ درست است.

در روش مربع کامل در معادله $ax^2 + bx + c = 0$ باید $\left(\frac{b}{2}\right)^2$ به دو طرف معادله اضافه شود؛ بنابراین، در این مثال

$$\left(\frac{-10}{2}\right)^2 = 25$$

به دو طرف معادله اضافه می‌شود.

۴. گزینه ۱ درست است.

اگر این دو عدد را با $2k-1$ و $2k+1$ نشان دهیم، داریم:

$$\frac{1}{2k-1} + \frac{1}{2k+1} = \frac{8}{15} \Rightarrow \frac{15(2k+1) + 15(2k-1) - 8(2k-1)(2k+1)}{15(2k-1)(2k+1)} = 0$$

$$\Rightarrow -32k^2 + 60k + 8 = 0 \Rightarrow -8k^2 + 15k + 2 = 0 \Rightarrow \Delta = 225 + 64 = 289$$

$$\Rightarrow k = \frac{-15 \pm 17}{-16} \xrightarrow{k > 0} k = 2 \Rightarrow 2k-1 = 3, 2k+1 = 5$$

۵. گزینه ۱ درست است.

$$\frac{x-2}{2x+2} - \frac{2x+2}{x-2} = 0 \Rightarrow \frac{(x-2)^2 - (2x+2)^2}{(x-2)(2x+2)} = \frac{x^2 - 4x + 4 - 4x^2 - 8x - 4}{(x-2)(2x+2)} = 0$$

$$\Rightarrow -3x^2 - 12x = 0 \Rightarrow x_1 + x_2 = -\frac{b}{a} = -\frac{12}{3} = -4$$

۶. گزینه ۲ درست است.

برای تابع بودن نمودار پیکانی، اگر از عضوی از مجموعه سمت چپ دو پیکان خارج شده باشد، هر دو باید به عدد یکسانی نظیر شده باشند. در اینجا از عدد ۱ دو پیکان خارج شده است؛ بنابراین:

$$x-1 = 3 \Rightarrow x = 4$$

۷. گزینه ۳ درست است.

برای تابع بودن لازم است به ازای x های یکسان، مقدار y نیز برابر باشد؛ بنابراین:

$$(1, 5) = (1, 2a-1) \Rightarrow 2a-1 = 5 \Rightarrow a = 3$$

$$(3, -1) = (3, b+1) \Rightarrow b+1 = -1 \Rightarrow b = -2 \Rightarrow a-b = 3 - (-2) = 5$$

۸. گزینه ۴ درست است.

$$f(0) = \frac{2 \times 0}{0+1} = 0, f(1) = \frac{2 \times 1}{1+1} = 1, f(2) = \frac{2 \times 2}{2+1} = \frac{4}{3}, f(3) = \frac{2 \times 3}{3+1} = \frac{6}{4} = \frac{3}{2}$$

۹. گزینه ۴ درست است.

$$2x - 1 = 0 \Rightarrow x = \frac{1}{2}$$

$$2x - 1 = 1 \Rightarrow x = 1$$

$$2x - 1 = 3 \Rightarrow x = 2$$

۱۰. گزینه ۲ درست است.

$$f(\sqrt{2}) = (\sqrt{2})^2 + 2 = 2 + 2 = 4, f(\sqrt{3}) = (\sqrt{3})^2 + 2 = 3 + 2 = 5 \Rightarrow f(\sqrt{2}) - f(\sqrt{3}) = 4 - 5 = -1$$

۱۱. گزینه ۱ درست است.

ضابطه تابع خطی به صورت $f(x) = mx + b$ است؛ بنابراین:

$$f(0) = -1 \Rightarrow m(0) + b = -1 \Rightarrow b = -1$$

$$f(2) = \frac{1}{2} \Rightarrow m(2) - 1 = \frac{1}{2} \Rightarrow m = \frac{1}{2}$$

$$f(x) = \frac{1}{2}x - 1 \Rightarrow f(2) = \frac{1}{2}(2) - 1 = 0 \Rightarrow a - 2 = 0 \Rightarrow a = 2$$

۱۲. گزینه ۳ درست است.

$$m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{0 - 3}{2 - 0} = -\frac{3}{2}$$

بنابراین معادله خط به صورت زیر است:

$$y - y_1 = m(x - x_1) \Rightarrow y - 3 = -\frac{3}{2}(x - 0) \Rightarrow y = -\frac{3}{2}x + 3$$

۱۳. گزینه ۱ درست است.

طول رأس سهمی از رابطه $x = -\frac{b}{2a}$ به دست می آید؛ بنابراین:

$$x = -\frac{b}{2a} = -\frac{-5}{2(-4)} = -\frac{5}{8}$$

۱۴. گزینه ۳ درست است.

اگر این دو عدد را با x و y نمایش دهیم، داریم:

$$x + y = 16 \Rightarrow y = 16 - x$$

$$P = xy \xrightarrow{y=16-x} x(16-x) = -x^2 + 16x$$

$$\text{طول رأس سهمی: } x = -\frac{b}{2a} = -\frac{16}{-2} = 8 \Rightarrow y = 16 - 8 = 8 \Rightarrow P = 8 \times 8 = 64$$

بنابراین بیشترین حاصل ضرب، عدد ۶۴ است.

۱۵. گزینه ۴ درست است.

ابتدا تابع سود را تشکیل می دهیم:

$$P(x) = R(x) - C(x) = -x^2 + 25x - 13x - 2 = -x^2 + 12x - 2$$

طول رأس سهمی همان تعداد کالای با سود ماکزیمم را می دهد؛ بنابراین:

$$x = -\frac{b}{2a} = -\frac{12}{-2} = 6$$

اقتصاد

۱۶. گزینه ۲ درست است.

الف) ویژگی «تیزبینی»: کارآفرینان فرصت‌های کسب‌وکار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می‌بینند.
ویژگی «نوآوری»: کارآفرینان ایده‌ها را به محصولات جدید، فرآیندها و یا کسب‌وکارهای جدید تبدیل می‌کنند.
ب) با اینکه احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب‌وکار وجود دارد، احتمال موفقیت و سودآوری آن هم کم نیست و این نکته، انگیزه لازم برای: ۱- شروع فعالیت اقتصادی ۲- پذیرش خطرات آن توسط کارآفرینان را همواره زنده نگاه می‌دارد.
(قسمت «ب» همه گزینه‌ها درست است) (درس ۱- صفحات ۴ و ۶)

۱۷. گزینه ۴ درست است.

هزینه‌های آشکار (مستقیم) - درآمد = سود (زیان) حسابداری

فرمولی که در گزینه «۴» ذکر شده، فرمول سود اقتصادی است، نه سود حسابداری. (درس ۱ و ۳ - صفحات ۸ و ۳۳)

۱۸. گزینه ۱ درست است.

الف) برای محاسبه قید بودجه این شخص باید مقدار کل یکی از کالاها در محور عمودی یا افقی را در قیمت آن واحد کالا ضرب کنیم. قید بودجه خانم رضایی ۱۸۰ هزار تومان است.

$$4 \times 45,000 = 180,000$$

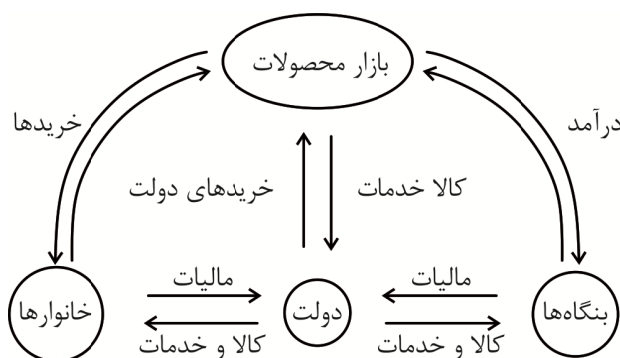
↓ قیمت هر عدد کیک ↓ تعداد کل کیک
↓ قیمت هر عدد شکلات ↓ تعداد کل شکلات

$$6 \times 30,000 = 180,000$$

ب) $\left. \begin{array}{l} \text{کیک } 3 \\ \text{شکلات } 2 \end{array} \right\} \text{نقطه } A \text{ و } B \leftarrow B$ با حرکت از نقطه A به B، ۲ عدد کیک معادل ۹۰ هزار تومان از دست می‌رود. $\left. \begin{array}{l} \text{کیک } 1 \\ \text{شکلات } 4 \end{array} \right\}$

ج) در نقطه C (زیر خط بودجه) هم می‌تواند ترکیبی از هر دو کالا را خریداری کند و هم مبلغی باقی می‌ماند. (درس ۳ - صفحات ۲۷ و ۲۸)

۱۹. گزینه ۲ درست است.

نمودار، بیانگر ارتباط ۳ بازیگر اصلی اقتصاد؛ یعنی خانوارها، بنگاه‌ها و دولت است. نیمه بالایی تصویر در مدل جریان چرخشی درآمد نشانگر تعاملات خانوارها و بنگاه‌ها در بازار محصولات است و همچنین جایگاه دولت را در این مدل به تصویر می‌کشد. دولت خریداری مهم در بازار کالا و خدمات است و البته با دریافت مالیات از شرکت‌ها و خانوارها و پرداخت یارانه به آن‌ها نقشی مهم در اقتصاد ایفا می‌کند. (درس ۶ - صفحه ۵۹)

۲۰. گزینه ۱ درست است.

گزینه ۱، تعریف بیکاری اصطلاحی است، نه بیکاری فصلی.
بیکاری اصطلاحی شامل کسانی می‌شود که: ۱- شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند. ۲- به‌تازگی در حال ورود به بازار کار هستند.
این نوع بیکاری، کوتاه‌مدت است و در همه کشورها وجود دارد، اما بیکاری فصلی زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران به‌دلیل

تغییرات فصلی شغل خود را از دست می‌دهند؛ مانند کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان. (درس ۸ - صفحه ۸۷)

۲۱. گزینه ۱ درست است.

قند و شکر دو کالای جانشین هم هستند. با افزایش قیمت کالای اصلی (شکر)، منحنی تقاضا برای کالای جانشین آن (قند) به سمت راست منتقل می‌شود؛ چون افزایش قیمت کالای اصلی باعث افزایش تقاضا در کالای جانشین می‌شود. تغییرات سایر عوامل مؤثر بر تقاضا (به جز قیمت) سبب انتقال منحنی تقاضا خواهند شد. (درس ۵ - صفحه ۴۵)

۲۲. گزینه ۱ درست است.

مرز امکانات تولید مرزی است بین آنچه که یک کسب‌وکار با استفاده از منابع موجود و در دسترسش می‌تواند تولید کند و آنچه نمی‌تواند. (درس ۴ - صفحه ۳۷)

۲۳. گزینه ۳ درست است.

جملات اول و سوم درست و جملات دوم و چهارم نادرست هستند.

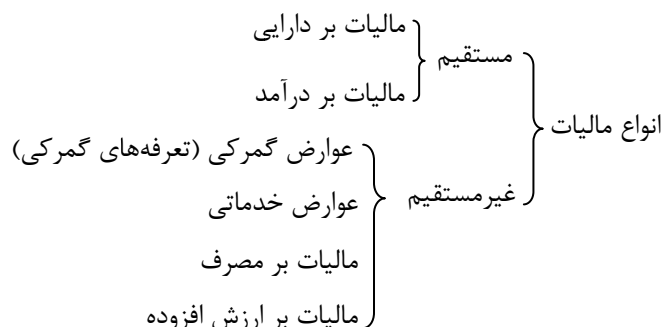
جمله دوم ← مطابق با معیار بانک جهانی، افرادی که زیر ۱/۹ دلار در روز درآمد دارند، زیر خط فقر مطلق هستند، نه فقر نسبی.

جمله چهارم ← مقایسه هزینه‌ها و منافع بخشی از تصمیم‌گیری منطقی است، اما بهترین تصمیم به نوع رویکرد شما بستگی دارد. (درس ۳، ۵، ۶، ۸ - صفحات ۲۹، ۵۰، ۶۳ و ۸۹)

۲۴. گزینه ۱ درست است.

وجود منابع بیکار سبب می‌شود که کشور در زیر مرز امکانات تولید قرار گیرد (نقطه X در شکل). دلایل مختلفی برای قرار گرفتن در درون مرز امکانات تولید به جای قرار گرفتن روی آن، وجود دارد. شاید برخی از کارخانه‌ها بسته شده‌اند یا بعضی از کارگرها بیکار هستند. وقتی یک اقتصاد، منابع غیرفعال دارد می‌تواند با استفاده از آن منابع غیرفعال کالا و خدمات زیادی تولید کند؛ پس هیچ احتیاجی به انتقال منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگر نیست. (ترکیبی درس ۴ و ۸ - صفحات ۴۰ و ۸۵)

۲۵. گزینه ۴ درست است.

(درس ۶ - صفحات ۶۱ تا ۶۳)

۲۶. گزینه ۳ درست است.

الف) وقتی قیمت (۱۶۰۰ دلار) از سطح قیمت تعادلی (۱۴۰۰ دلار) بالاتر باشد، بازار با وضعیت مازاد عرضه یا همان کمبود تقاضا روبه‌رو می‌شود.

ب) دستمزد تعادلی ← ۱۴۰۰ دلار

مقدار تعادلی (عرضه و تقاضای تعادلی) ← ۴۰۰ هزار نفر در ساعت

ج) مقدار عرضه در دستمزد ۱۳۰۰ دلار ← ۳۵۰ هزار نفر

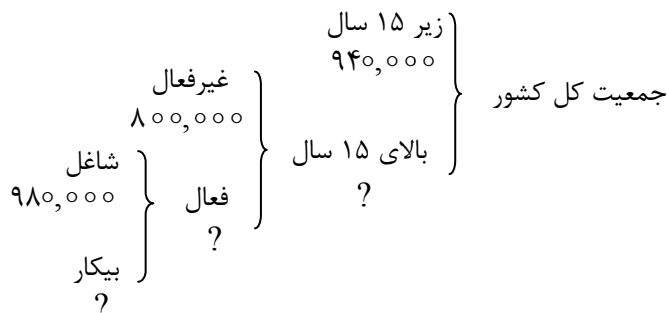
تقاضای تعادلی ← ۴۰۰ هزار نفر $400 - 350 = 50$ (درس ۵ - صفحه ۵۱)

۲۷. گزینه ۱ درست است.

الف) در سال ۱۹۴۷، ۲۳ کشور برای جلوگیری از اقدامات حمایت‌گرایانه کشورهای علیه یکدیگر و حفظ روابط تجاری بین خودشان قراردادی غیررسمی را امضا کردند که به نام قرارداد «گات» مشهور شد و بعدها به سازمان دائمی تجارت جهانی (WTO) تبدیل شد. آمریکا، کانادا و مکزیک در سال ۱۹۹۲، پیمان تجارت آزاد مشهور به پیمان نفتا را امضا کردند.

ب) در بازار انحصاری بر خلاف بازار رقابتی، انحصارگر قیمت‌گذار و خریداران، قیمت‌پذیر هستند. (درس ۵ و ۷ - صفحات ۵۲ و ۷۵)

۲۸. گزینه ۳ درست است.

نرخ بیکاری برابر است با نسبت جمعیت بیکار به جمعیت فعال ضرب در ۱۰۰؛ پس باید ابتدا جمعیت بیکار و جمعیت فعال را به دست آوریم:

جمعیت زیر ۱۵ سال - کل جمعیت = جمعیت بالای ۱۵ سال

$$X = 2,740,000 - 940,000 \Rightarrow X = 1,800,000 \text{ نفر}$$

جمعیت غیرفعال = جمعیت بالای ۱۵ سال - جمعیت فعال

$$X = 1,800,000 - 800,000 \Rightarrow X = 1,000,000$$

قسمت الف:

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$$

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{20,000}{1,000,000} \times 100 = 2 \text{ درصد}$$

قسمت ب:

جمعیت شاغل - جمعیت فعال = جمعیت بیکار

$$X = 1,000,000 - 980,000 \Rightarrow X = 20,000 \text{ نفر}$$

(درس ۸ - صفحات ۸۵ و ۸۶)

۲۹. گزینه ۱ درست است.

کشور الف باید در تولید برنج متمرکز شود و نباید به تولید پوشاک پردازد؛ زیرا براساس اصل مزیت مطلق بهتر است کشورها با مقدار معینی از منابع به تولید کالایی پردازند که نسبت به شریک تجاری خود توانایی بیشتری در تولید آن دارند. (درس ۷ - صفحات ۷۲ و ۷۳)

۳۰. گزینه ۲ درست است.

الف) اگر اصل مزیت‌های مطلق و نسبی رعایت نشود؛ اولاً؛ منابع و سرمایه‌ها به بهترین نحو ممکن استفاده نمی‌شود که به نوعی، هدر رفت آن‌ها محسوب می‌شود؛ زیرا منابع کمیاب هستند. ثانیاً؛ با تولید محصولات کمتر و بی‌کیفیت‌تر رفاه جامعه کاهش می‌یابد.
ب) آنچه پشت سر امضای پیمان‌های تجاری و یا نقض آن بوده است، همان «منافع ملی کشورها» است. (درس ۷ - صفحات ۷۳ و ۷۵)

علوم و فنون ادبی (۱)

۳۱. گزینه ۲ درست است.

اصلاح موارد نادرست:

(۱) متون یا آثار مکتوب ادبی را به دو بخش تقسیم می‌کنیم (دو بخش نثر و شعر).

(۳) برای کشف وزن ← برای کشف لحن و آهنگ

(۴) روایی - داستانی ← ساده و جمله‌ها کوتاه (روایی - داستانی مربوط به لحن شعر است).

۳۲. گزینه ۱ درست است.

اصلاح گزینه پاسخ:

آثار غیردینی زردشتی ← آثار دینی زردشتی

۳۳. گزینه ۴ درست است.

اصلاح مورد نادرست:

بر مبنای زیبایی شعر ← بر مبنای حوزه جغرافیایی و تاریخی شعر

۳۴. گزینه ۳ درست است.

اساس طبقه‌بندی در سایر سبک‌ها:

حماسی ← موضوع و نوع * علمی ← قلمرو دانشی * عامیانه ← مخاطب

۳۵. گزینه ۱ درست است.

قابل ذکر است که سبک «ترکستانی»، همان «سبک خراسانی»، اولین سبک شعر و «سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان» مربوط به سومین دوره نثر فارسی است.

۳۶. گزینه ۴ درست است.

واژه‌های نادرست و اصلاح هر یک عبارت‌اند از:

نوع ← زمان * سبک دوره غزنوی ← سبک دوره سلجوقی * سبک هندی ← سبک عراقی

۳۷. گزینه ۳ درست است.

۳۸. گزینه ۲ درست است.

بررسی آرایه‌های خواسته‌شده در هر بیت:

(۱) تشبیه: فراق به داغ (می‌توان این ترکیب را فاقد تشبیه دانست). * وصال به طرب‌نامه * رخ به لاله / مجاز: «خون جگر» مجاز از غم و غصه / بیت فاقد استعاره است.

(۲) تشبیه: شوق به آینه / استعاره: «ماه» استعاره از محبوب * «سوختگان» استعاره از عاشقان (می‌توان «سوختگان» را کنایه در نظر گرفت). / مجاز: «آه» مجاز از غم و اندوه و شکایت است.

(۳) تشبیه: جهان به خارزار * محبت به گل / بیت فاقد استعاره و مجاز است.

(۴) استعاره: «زبان شعر، ساز، طبع» همگی استعاره و جان‌بخشی دارند. / بیت فاقد مجاز و تشبیه است.

۳۹. گزینه ۲ درست است.

«دست» در گزینه پاسخ مجاز از «قدرت و توانایی» است.

توجه: در گزینه‌های دیگر، به ترتیب «عالم - شهر - خاک» فقط در معنای حقیقی خود آمده‌اند و فاقد معنای مجازی هستند.

۴۰. گزینه ۴ درست است.

واژه‌های دارای ایهام در گزینه‌های غیرپاسخ و معانی هر یک:

(۱) «چین» به معانی ۱- چین‌وشکن ۲- کشور چین

(۲) «هوا» به معانی ۱- حال‌وهوا (فضا) ۲- آرزو و میل

(۳) «دور» به معانی ۱- زمانه ۲- گردش

توجه: «بنوازد» در گزینه پاسخ فقط به معنی «نوازش کند»، فاقد ایهام است.

۴۱. گزینه ۱ درست است.

بررسی آرایه‌های موجود در هر بیت:

(۱) سجع: بین جفت واژه‌های خنگ / دست * عمل / طلب * جان / مس * لقا / صفا. تشبیه: خنگ عمل

(۲) استعاره: «بتان» استعاره از زیبارویان است. بیت فاقد اغراق است.

(۳) واژه‌آرایی: «آهن، دل، بر» در بیت تکرار شده‌اند، ولی هیچ جناس همسانی در بیت مشهود نیست.

(۴) بیت فاقد حسن تعلیل و تضاد است. (توجه: بین واژه‌های «مست و هشیار» تضاد محسوس است.)

۴۲. گزینه ۳ درست است.

بررسی آرایه‌های موجود در سروده:

- (۱) جان‌بخشی: «غمزه» به جهت کشتار و خونریز بودن، جان‌بخشی دارد.
- (۲) در هر دو بیت اغراق محسوس است؛ غمزه‌های محبوب، افراد زیادی را به کشتن می‌دهد. از دیده‌عاشق به جای اشک، خون می‌ریزد. لعل محبوب به مراتب سرخ‌تر از لاله و شراب و عقیق است. محبوب به مراتب زیباتر از ماه و پری و حور است.
- (۳) سجع بین جفت واژه‌های غمزه / طره (سجع متوازی) خونریز / آشفته (سجع متوازن) دیده / خاطر (سجع متوازن) خونبار / افکار (سجع متوازن) * «غمزه - دیده» استعاره مکنیه و «لعل» استعاره مصرحه دارند. (نوع استعاره‌ها را در پایه یازدهم به‌طور کامل خواهید آموخت).
- (۴) واج‌آرایی «ر - خ - ت» در بیت اول و واج‌آرایی «ر - ی - ل» در بیت دوم آشکار است. سروده، فاقد آرایه‌های دیگر است.

۴۳. گزینه ۴ درست است.

- توجه: دانش‌آموزان گرامی به تدریج با هر دو نوع استعاره (مکنیه - مصرحه) آشنا شده‌اند. هر چند این دو نوع استعاره به تفصیل در پایه یازدهم آموخته و تمرین خواهد شد.
- استعاره‌ها و نوع آن‌ها در هر گزینه:
- (۱) «عقل - دل» استعاره و جان‌بخشی دارند - «سلسله مشکین» استعاره از زلف معشوق است.
 - (۲) «نسیم سحر» استعاره و جان‌بخشی دارد - «مه عاشق‌کش» استعاره از یار زیبارو است.
 - (۳) «آسمان» استعاره و جان‌بخشی دارد - «دردانه‌ام» استعاره از محبوب بی‌نظیر و گرانقدر است. در عین حال با آرایه ایهام، استعاره از دانه اشک نیز می‌شود.
 - (۴) «قدح باده - آینه» هر دو استعاره از دل پاک و بی‌آلایش است.

۴۴. گزینه ۳ درست است.

بررسی ارکان سجع و نوع هر یک:

- (۱) بدن / سخن ← متوازی * بدن / خویشتن ← مطرف * سخن / خویشتن ← مطرف
- (۲) نگار / کنار ← متوازی * نگار / یار ← مطرف * کنار / یار ← مطرف
- (۳) کافر / مؤمن ← متوازن * کافر / عاشق ← متوازن * مؤمن / عاشق ← متوازن
- (۴) طرب‌پرست / مست ← مطرف * طرب‌پرست / دست ← مطرف * مست / دست ← متوازی

۴۵. گزینه ۲ درست است.

وزن گزینه پاسخ، چهار بار تکرار (—U—) است که وزنی طرب‌انگیز است؛ در صورتی که فضای عاطفی سروده، دردآور و همراه سوز و گداز فراق است.

۴۶. گزینه ۱ درست است.

- (۱) «ب» در «رؤیا» ← صامت «ب» در «دیده» ← مصوت است.
- (۲) «ی» در «تجلی - چراغی - برسی» همه مصوت هستند.
- (۳) «ی / ای» در «عمری - شکیبای - ولی» همه مصوت هستند.
- (۴) «ب / ای» در «ای - یک» همه صامت هستند.

۴۷. گزینه ۴ درست است.

نشانه‌های هجایی واژه‌ها در هر گزینه:

- (۱) قوانین / طبیعت ← —U— نگار ← U—U
- (۲) حیران / حاضر ← — — بسته ← U—
- (۳) اغفال / ممتاز ← —U— تحسین ← — —
- (۴) دوستی / خارین / جانور ← —U—

۴۸. گزینه ۱ درست است.

نشانه‌های هجایی در هر گزینه عبارت‌اند از:

- ۱) دو بار (-UU-) یک بار (-U-) مجموعاً ۵ هجای کوتاه
- ۲) سه بار (-U-) یک بار (-U) مجموعاً ۴ هجای کوتاه
- ۳) چهار بار (-U-) ۴ هجای کوتاه
- ۴) سه بار (-U-) یک بار (-U) مجموعاً ۴ هجای کوتاه

۴۹. گزینه ۳ درست است.

تعداد ارکان در گزینه پاسخ، سه و وزن آن دو بار تکرار (-U-) و یک بار (-U-) است، ولی تعداد ارکان گزینه‌های غیرپاسخ چهار و وزن همگی سه بار تکرار (-U-) و یک بار (-U) است.

۵۰. گزینه ۲ درست است.

تقطیع هجایی و نشانه‌های هر مصراع:

مصراع سؤال و گزینه پاسخ:

شو	ر	فَر	ها	دَم	بِ	پُر	سِش	سَر	بِ	زِی	رَف	کَن	دِ	بود
هر	کِ	را	دَر	خا	کِ	عُر	بَت	پا	ی	دَر	گِل	ما	ند	ماند
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-

۱) شَ را بَز دَس | تِ خو بان سَل | سَ بی لَسْت
 - U - - U | - - - U | - - U -

۳) چُ با زا | مَ دَم کِش | وَ را سو | دِ دِی دَم
 - U - - U | - - U | - - U -

۴) ای کِ دِ لَم | بُر دِ یُ جان | سو خ تی
 - U U - | - U U - | - U -

۵۱. گزینه ۱ درست است.

وزن سروده، سه بار تکرار (-U-) و یک بار (-U-) است؛ بنابراین، رکن دوم (-U-) است که با (هوشمندی) در تعداد هجاهای بلند مشترک هستند.

نشانه‌های هجایی واژه‌های دیگر:

۲) -U- ۳) U--U ۴) U--

۵۲. گزینه ۳ درست است.

نشانه‌های هجایی هر گزینه:

- ۱) -U-|--U-|--U-|--U-
- ۲) -U|--U|--U|--U-
- ۳) --U-|--U-|--U-|--U-
- ۴) -U-|UU-|UU-

۵۳. گزینه ۳ درست است.

مفهوم درست گزینه پاسخ، «ناکامی همیشگی عاشق» است.

۵۴. گزینه ۴ درست است.

گزینه‌های غیرپاسخ به «خوش باشی و نادیده گرفتن غم دنیایی» اشاره دارند، ولی در بیت گزینه پاسخ، به توصیف محبوب شادی‌آفرین و نابودکننده قرار و آرامش پرداخته شده است.

۵۵. گزینه ۲ درست است.

مفهوم گزینه‌های دیگر:

(۱) جان نثاری عاشق در آرزومندی (۳) غم پایدار عاشق (۴) وصف سوز و گداز طاقت‌فرسای فراق

جامعه‌شناسی (۱)

۵۶. گزینه ۲ درست است.

آنچه در پاسخ به پرسش «کیستی؟» گفته می‌شود و شخص با آن، از اشیاء و افراد دیگر متمایز می‌گردد، هویت فرد را تشکیل می‌دهد. (درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۳)

۵۷. گزینه ۲ درست است.

دین و پیامبران الهی، فیلسوفان، روان‌شناسان، انسان‌شناسان و جامعه‌شناسان دربارهٔ غفلت و فراموشی انسان‌ها از هویت واقعی خود، نظریات متنوعی دارند. (درس ۸ - فصل ۲ - ص ۷۳)

۵۸. گزینه ۴ درست است.

- زندگی اجتماعی انسان‌ها، طبیعت را تهدید می‌کند. ← اجتماعی بر طبیعی

- ترشح بیش از اندازهٔ غدهٔ تیروئید موجب عصبانی شدن انسان می‌شود. ← طبیعی بر نفسانی

- اغلب خانه‌های کوهستانی از اجزاء و قطعاتی از سنگ ساخته می‌شوند. ← طبیعی بر اجتماعی (درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۸)

۵۹. گزینه ۱ درست است.

- هر جهان اجتماعی بنا به هویت خود، با نوع خاصی از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است و زمینهٔ پیدایش و رشد همان هویت را فراهم می‌آورد و امکان پیدایش و رشد انواع دیگر را تضعیف می‌کند.

- فردگرایی، دم‌غنیمت‌شماری، انضباط، تبرج، تجمل‌گرایی، رفاه‌طلبی، مال‌اندوزی و ... با بسیاری از ویژگی‌های اخلاقی که براساس ارزش‌های معنوی و الهی وجود انسان شکل گرفته باشند؛ مانند قناعت، حیا، بندگی خدا، تقوا، خوف و رجای الهی، شکر و رضای الهی، توکل و ... سازگار نیست. همان‌گونه که هویت فرهنگی جهان متجدد با هویت روانی و اخلاقی معنوی ناسازگار است، هویت اخلاقی و الهی انسان نیز نمی‌تواند با هویت دنیوی جهان متجدد سازگاری داشته باشد.

- بخشی از هویت، آگاهانه است؛ یعنی آن را می‌شناسیم یا دیگران به آن پی می‌برند و برای مان بازگو می‌کنند.

(درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۹ - ۷۳)

۶۰. گزینه ۳ درست است.

انسان در طبیعت، خلیفهٔ خداوند است و خلیفهٔ خداوند براساس خواست الهی وظیفهٔ عمران و آبادانی آن را برعهده دارد؛ یعنی انسان حق ندارد تصرفاتی را که مخالف ارادهٔ حکیمانة الهی است، در جهان طبیعت و بدن خود انجام دهد. (درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۹)

۶۱. گزینه ۳ درست است.

- نقش و عضویت اجتماعی، مجرای ارتباط انسان با جهان اجتماعی و بخشی از آن به حساب می‌آید. (ص: درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۷)

- در جهان معنوی اسلام، انسان به‌عنوان خلیفهٔ خداوند، اجازهٔ هرگونه دخل و تصرفی را در طبیعت ندارد. (غ: درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۹)

- هر جهان اجتماعی، بنا بر هویت خود، با نوع خاصی از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است. (غ: درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۹)

- هویت فرهنگی جهان متجدد با هویت روانی و اخلاقی معنوی ناسازگار است. (غ: درس ۸ - فصل ۲ - ص ۷۰)

۶۲. گزینه ۴ درست است.

شهری = انتسابی، اجتماعی و ثابت / امین = فردی، اکتسابی و متغیر / مدیر = متغیر، اکتسابی و اجتماعی

(درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۴)

۶۳. گزینه ۲ درست است.

- اگر جوامع مختلف هنجارها و اعمال خود را براساس عقاید و ارزش‌های حق سامان دهند، آن‌ها را به قلمرو واقعی وارد نموده‌اند.

- اگر جوامع حقایق را نشانند و به آن ایمان نیاورند و مطابق آن عمل نکنند، یا اگر ایمان خود را نسبت به حقایق از دست بدهند، از حق گسسته و به‌سوی باطل گام برمی‌دارند.

- برنامه‌ریزان فرهنگی هر جامعه، همواره تلاش می‌کنند تا از طریق تعلیم و تربیت، زمینهٔ تحقق بیشتر آرمان‌ها و ورود آن‌ها به

قلمرو واقعی جهان اجتماعی را فراهم کنند. (درس ۷ - فصل ۱ - ص ۵۲ - ۵۶ - ۵۷)

۶۴. گزینه ۱ درست است.

- زیرا در کشورهای نفت خیز، بُعد عینی نفت به عنوان یک سرمایه وجود داشت، ولی بُعد ذهنی و معنایی آن مفقود بود و صاحبان آن کشورها از اهمیت نفت و وضعیت کشورهای صنعتی و نیاز ضروری آن‌ها به نفت اطلاع کافی نداشتند.
- بخش‌هایی از جهان اجتماعی به آسانی تغییر می‌کنند و تغییر آن‌ها، تحول مهمی در جهان اجتماعی پدید نمی‌آورد. برخی می‌توانند حذف شوند، ولی با حذف آن‌ها جهان اجتماعی تداوم می‌یابد.
- عقاید و ارزش‌ها عمیق‌ترین لایه‌های جهان اجتماعی هستند.

- «نهاد اجتماعی» مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهایی است که برای رفع نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی اختصاص پیدا می‌کند. هر نهاد اجتماعی شیوه قابل قبول تأمین بعضی از نیازهای افراد را معین می‌سازد و متقابلاً شیوه‌های غیرقابل قبول را طرد می‌کند. مثلاً نهاد اقتصاد، راه درست و مقبول یا کژراهه‌های به دست آوردن ثروت را در جهان اجتماعی تعیین می‌کند. (درس ۴ - فصل ۱ - ص ۲۸ - ۲۹ - ۳۰ - ۳۱)

۶۵. گزینه ۲ درست است.

- اگرچه انسان امروزی براساس تجربیات واقعی، استعمار را به معنی استثمار (بهره‌کشی به ناحق از دیگران و دسترنج آن‌ها) درمی‌یابد، ولی در سده‌های پیشین، نظریه استعمار به معنای طلب آبادانی برای جوامع عقب مانده بود.
- آگوست کنت، اسپنسر، دورکیم و مارکس همگی به دیدگاه تک‌خطی درباره پیشرفت جوامع بشری معتقد بودند.
- جهان‌های اجتماعی مختلف با روابط متقابلی که دارند می‌توانند از تجربیات یکدیگر استفاده کنند، اما هیچ‌یک از آن‌ها با حفظ هویت خود نمی‌توانند مسیر دیگری را ادامه دهد. (درس ۵ - فصل ۱ - ص ۳۸ - ۳۹)

۶۶. گزینه ۳ درست است.

نژادگرایی و برتر دانستن یک قوم یا گروه خاص، استکبار و غلبه بر دیگر جوامع، پول‌پرستی و شرک؛ از عقاید و ارزش‌های باطل‌اند. باطل بودن این عقاید و ارزش‌ها با نوع مواجهه جوامع مختلف با آن‌ها دگرگون نمی‌شود. (درس ۷ - فصل ۱ - ص ۵۶)

۶۷. گزینه ۳ درست است.

- هویت هر جهان اجتماعی، براساس عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان آن جهان اجتماعی شکل می‌گیرد و قواعد، هنجارها و نمادهای آن متناسب با عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌ها سامان می‌یابند. هویت اجتماعی هر فرد، درون جهان اجتماعی و براساس عقاید و ارزش‌های آن شکل می‌گیرد.
- در جامعه سرمایه‌داری هویت افراد بیشتر به ثروت و توان اقتصادی آن‌ها وابسته است. در جامعه دینی هویت اجتماعی افراد براساس عقاید و ارزش‌هایی است که آن دین محترم می‌شمارد؛ مثلاً اسلام هویت افراد را با تقوا، علم و عدالت ارزیابی می‌کند. (درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۹)

۶۸. گزینه ۴ درست است.

- مهم‌ترین تفاوت خانه‌سازی انسان و حیوان در این است که انسان پس از ساختن خانه‌اش ناچار می‌شود متناسب با شرایط خانه، در خود و شیوه زندگی‌اش تغییر ایجاد کند.
- منظور از موقعیت‌های جدید، فرصت‌ها و محدودیت‌هایی است که کنش‌ها و انتخاب‌های بعدی ما فراهم می‌آورد. (درس ۶ - فصل ۱ - ص ۴۲)

۶۹. گزینه ۱ درست است.

ابتلا به کرونا = پیامد غیرارادی (طبیعی)

ماسک نزدن و احساس خوب = پیامد غیرارادی (طبیعی)

کمک متقابل در نتیجه امدادسانی به زلزله زدگان = پیامدی ارادی وابسته به اراده دیگری (درس ۱ - فصل ۱ - ص ۶)

۷۰. گزینه ۳ درست است.

روستا = پدیده خرد و عینی

جهاد سازندگی = نهاد اجتماعی

تلویزیون = نهاد فرهنگی

فیلم‌سازی = کنش اجتماعی

دانشکده سیما = نهاد فرهنگی

آرشیوتکت = اجتماعی، اکتسابی و متغیر

تدریس = کنش اجتماعی (درس‌های ۲ - ۴ - ۸ - فصل ۱ و ۲ - ص ۱۲ - ۳۱ - ۶۴ - ۶۶)

تاریخ (۱)

۷۱. گزینه ۴ درست است.
عوامل مؤثر در سقوط ساسانیان: ۱- ضعف قدرت سیاسی پادشاهان ساسانی به دلیل اختلاف و درگیری پیاپی با اشراف و بزرگان ۲- شورش مکرر فرماندهان نظامی و دخالت آنان در کشمکش‌های سیاسی ۳- نارضایتی توده مردم از حکومت ساسانی به سبب وجود نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی و عدم مقاومت جدی آنان در برابر اعراب ۴- کاهش توان اقتصادی حکومت ساسانی به سبب طغیان رودخانه‌های دجله و فرات، شکسته شدن سدها و به زیر آب رفتن زمین‌های حاصلخیز آسورستان ۵- پیام جذاب دین اسلام که جهانیان را به پرستش خدای یگانه و برابری و برادری فرامی‌خواند. ۶- انگیزه و روحیه قوی اعراب مسلمان (تاریخ دهم درس ۱۰ ص ۹۸)
۷۲. گزینه ۴ درست است.
معبد چغازنبیل در نزدیکی شوش، شاهکار معماری ایلامی به شمار می‌رود. از جمله محبوب‌ترین خدایان ایلامی، اینشوشیناک به معنی خدای شهر شوش بود و معبد چغازنبیل، ستایشگاه این خدا محسوب می‌شد. (تاریخ دهم درس ۸ ص ۷۸ و ۷۹)
۷۳. گزینه ۱ درست است.
با مرگ داریوش سوم، سلسله هخامنشی به پایان رسید. آخرین پادشاه اشکانیان، اردوان چهارم بود. آخرین پادشاه ساسانی، یزدگرد سوم بود. (تاریخ دهم درس ۹ و ۱۰ ص ۸۹ و ۹۳ و ۹۸)
۷۴. گزینه ۳ درست است.
خشیار شاه، پسر و جانشین داریوش، پس از فرونشاندن شورش‌های مصر و بابل، به یونان لشکر کشید و آتن را تصرف کرد، اما در نبرد دریایی در تنگه سالامیس توفیقی به دست نیاورد. (تاریخ دهم درس ۹ ص ۸۶)
۷۵. گزینه ۱ درست است.
داریوش بزرگ در اواخر پادشاهی خود، با مشکلاتی در غرب قلمرو خود روبه‌رو شد که به بروز جنگ با یونانیان انجامید و تا روزگار جانشینش، خشیار شاه ادامه یافت. دولت‌شهرهای یونانی، مخصوصاً آتن از تسلط ایران بر آسیای صغیر و سواحل شرقی دریای اژه ناخشنود بودند. از این رو، آتنی‌ها یکی از شهرهای یونانی‌نشین آسیای صغیر به نام میلِتوس (مَلطیه) را تشویق به شورش علیه هخامنشیان کردند. (تاریخ دهم درس ۹ ص ۸۶)
۷۶. گزینه ۱ درست است.
حکومت ساسانیان با اقدامات مهم پادشاهانی مانند شاپور یکم و شاپور دوم که موفقیت‌های سیاسی و نظامی بزرگی در داخل و خارج کسب کردند، گسترش یافت و تثبیت شد. (تاریخ دهم درس ۱۰ ص ۹۴)
۷۷. گزینه ۲ درست است.
یکی از نوادگان هخامنش، به نام کوروش (کوروش دوم) که بر آنتشان حکومت می‌کرد، قبیله‌های پارسی ناراضی از سلطه مادی‌ها را متحد کرد. کوروش سپس با جلب حمایت بزرگان مادی، آستیاگ را از میان برداشت و پادشاهی هخامنشیان را بنیان نهاد. (تاریخ دهم درس ۹ ص ۸۲)
۷۸. گزینه ۴ درست است.
در کاوش‌های باستانی شوش، پیکره‌های گلی فراوانی که به «الهه» معروف‌اند، یافت شد. از جمله محبوب‌ترین خدایان ایلامی، اینشوشیناک به معنی خدای شهر شوش بود. (تاریخ دهم درس ۸ ص ۷۸)
۷۹. گزینه ۳ درست است.
دین مسیحیت در زمان امپراتور کنستانتین رونق بی‌سابقه‌ای یافت؛ زیرا این امپراتور خود به مسیحیت گروید و فرمانی صادر کرد که آزادی این دین را در محدوده امپراتوری روم تضمین می‌کرد. (تاریخ دهم درس ۶ ص ۶۰)
۸۰. گزینه ۴ درست است.
تمدن میسن به دلیل رقابت شهرها و جنگ‌های داخلی ضعیف شد و از ۱۱۰۰ تا ۸۰۰ ق.م. یونان دچار چنان انحطاطی شد که مورخان آن را عصر تاریکی نامیده‌اند. (تاریخ دهم درس ۶ ص ۵۲)

جغرافیای ایران

۸۱. گزینه ۱ درست است.

دریاچه‌های ایران به دو بخش دریاچه‌های دائمی و دریاچه‌های فصلی تقسیم می‌شود. اغلب دریاچه‌های دائمی ایران در نیمه غربی کشور قرار دارند که از نظر شرایط آب‌وهوایی جزو نواحی مرطوب و نیمه‌مرطوب کشور هستند. بعضی از این دریاچه‌ها آب شور و برخی دیگر آب شیرین دارند. در قله بعضی از کوه‌های آتشفشانی مانند سبلان هم دریاچه‌های دائمی کوچکی وجود دارند که آب آن‌ها از ذوب برف‌ها تأمین می‌شود، اما به دلیل سرمای ناشی از ارتفاع، اغلب مواقع سال یخ بسته است. دریاچه‌های دائمی مانند ارومیه، زریبار (در استان کردستان)، پریشان یا فامور و مهارلو (در استان فارس) و ... دریاچه‌های آب شور در فصول پربارش وسعت بیشتری پیدا می‌کنند، ولی در ماه‌های گرم و یا در سال‌های کم‌بارش به دلیل تبخیر، خشک شده یا به شکل باتلاق و شوره‌زار درمی‌آیند. از مهم‌ترین دریاچه‌های فصلی ایران می‌توان به مسیله در استان قم، نیریز در استان فارس، هامون در استان سیستان و بلوچستان و جازموریان بین دو استان کرمان و سیستان و بلوچستان اشاره کرد. جغرافیای ایران (دهم) - صفحه ۵۶

۸۲. گزینه ۱ درست است.

دریای عمان بخشی از آب‌های اقیانوس هند است که از طریق تنگه مهم هرمز از خلیج فارس جدا می‌شود. دریای عمان بین کشورهای ایران، عمان و پاکستان مشترک است. چهار تنها بندر اقیانوسی ایران است و بالطبع در شمال این دریا (که بخش‌هایی از آن مربوط به ایران است) قرار دارد. این دریا تنها دریای آزاد ایران است که از طریق آن می‌توان به آب‌های همه دریاهای جهان دسترسی داشت. توجه داشته باشید که تنها رود قابل کشتیرانی که در کشورمان جریان دارد، وارد سواحل شمالی خلیج فارس در جنوب ایران می‌شود. جغرافیای ایران (دهم) - صفحات ۵۴ و ۵۳

۸۳. گزینه ۴ درست است.

به‌طور کلی در ایران بیشتر بارش‌ها در اواخر فصل پاییز تا اوایل فصل بهار می‌بارد (به بیان دیگر بیشتر بارش‌های ایران در طی سال مربوط به بخش‌هایی از فصل پائیز و بهار و همه فصل زمستان است) و به همین دلیل هرچه به پایان این دوره نزدیک‌تر می‌شویم، آبدهی رودها بیشتر می‌شود؛ به طوری که اوایل بهار آبدهی بیشتری نسبت به زمستان و اواخر پائیز دارند. جغرافیای ایران (دهم) - صفحه ۴۸

۸۴. گزینه ۳ درست است.

در این سؤال لازم است تفاوت مفهوم هوا و آب‌وهوا را مورد بررسی قرار دهیم؛ آب‌وهوا شامل وضعیت جوی غالب در بلندمدت است و کاربرد آن در معماری، راه‌سازی، فعالیت اقتصادی مورد بررسی قرار می‌گیرد. آب‌وهوا تحت تأثیر عرض جغرافیایی قرار دارد. برای کاهش سوانح جاده‌ای، توجه به اقلیم و پیش‌بینی وضع هوا، راهکار بسیار مناسبی است. توجه به وضع جوی منطقه در پروژه‌های راه‌سازی و طراحی سامانه‌های حمل‌ونقل بسیار مهم است. در صورت آگاهی از وضعیت آب‌وهوایی می‌توان خسارت‌های سوانح جاده‌ای را کاهش داد. برف سنگین، سقوط بهمین، وقوع سیل، یخبندان و پدید آمدن مه از مهم‌ترین عوامل سوانح جاده‌ای در کشور است. جغرافیای ایران (دهم) - صفحات ۳، ۳۳ و ۴۴

۸۵. گزینه ۲ درست است.

دو عامل تشکیل بیابان‌های ایران عبارت‌اند از: الف- پرفشار جنب‌حاره‌ای (ناشی از عرض جغرافیایی که در دوره گرم سال در ایران پیشروی می‌کند). ب- جهت رشته کوه‌های البرز و زاگرس (ناشی از عوامل درونی و زمین‌شناسی) ج- دور بودن از دریاها و منابع رطوبتی (ناشی از عوامل درونی و غیر از عامل آب‌وهوا است). توجه داشته باشید که عامل «ب» مانع از پیشروی توده هوای سرد و خشک سیبری و مرطوب غربی در دوره سرد سال می‌شود و عامل «الف» در دوره گرم سال، به داخل کشورمان پیشروی دارد و مانع از صعود هوا در نواحی داخلی می‌شود. جغرافیای ایران (دهم) - صفحات ۳۷ و ۴۲

۸۶. گزینه ۴ درست است.

به‌طور کلی دشت ارزن در استان فارس و ماهی‌دشت در استان کرمانشاه، هر دو حاصل انحلال مواد آهکی است و بنابراین علل پیدایش یکسانی دارند. دشت نهاوند در استان همدان حاصل انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست است و دشت کاکان در استان فارس، در هنگام چین‌خوردگی‌ها و در حد فاصل تاقدیس‌ها ایجاد شده‌اند؛ بنابراین دشت‌های ماهی‌دشت و کاکان علل پیدایش متفاوتی دارند و به ترتیب در استان‌های کرمانشاه و فارس قرار دارند. جغرافیای ایران (دهم) - صفحه ۳۰

۸۷. گزینه ۳ درست است.

گنبد‌های نمکی با شکل تقریباً گنبدی یکی از پدیده‌های رشته‌کوه زاگرس است که با امتداد شمال‌غربی-جنوب شرقی در ایران امتداد دارد. این اشکال تحت تأثیر عوامل درونی و وزن مخصوص کمتر نمک نسبت به رسوبات اطراف آن شکل گرفته است. جغرافیای ایران (دهم) - صفحات ۲۵ و ۲۶

۸۸. گزینه ۱ درست است.

موقعیت ریاضی ایران در دو بخش اصلی خلاصه می‌شود: الف- ایران در عرض جغرافیایی ۲۵ تا ۴۰ درجه شمالی گسترش یافته است. ب- و در طول جغرافیایی ۴۴ تا ۶۳ درجه شرقی قرار گرفته است؛ به همین دلیل در امتداد گسترده‌ای در عرض جغرافیایی قرار گرفته است و این موضوع باعث تنوع آب‌وهوایی و تولیدات کشاورزی در کشورمان شده است (تغییرات آب‌وهوایی صرفاً تابع عرض جغرافیایی نیست و ممکن است عوامل انسانی در این پدیده نقش داشته باشد). جغرافیای ایران (دهم) - صفحه ۱۴

۸۹. گزینه ۱ درست است.

فرضیه‌ها در گام دوم پژوهش تدوین می‌شوند؛ یعنی زمانی که مسئله پژوهش و پیشینه مطالعات مورد بررسی قرار گرفته است. فرضیه‌ها، به کارهای بعدی پژوهش یعنی جمع‌آوری و پردازش اطلاعات جهت می‌دهند. این فرضیه‌ها ممکن است با نتایج به‌دست‌آمده مطابقت داشته باشد (در این صورت فرضیه تأیید می‌شود) و یا مغایرت داشته باشد (در این صورت فرضیه رد می‌شود)؛ در این حالت نمی‌توان گفت که تدوین فرضیه در صورت رد شدن، بی‌اثر شده است و بنابراین پژوهشگر نباید دلسرد شود؛ زیرا به پژوهش‌های بعدی جهت می‌دهد. جغرافیای ایران (دهم) - صفحات ۱۰ و ۱۲

۹۰. گزینه ۲ درست است.

عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی می‌تواند به دو شکل درک ظرفیت‌های محیط برای رفع نیازها و یا نگاهی سودجویانه از محیط باشد. انسان‌ها چه به‌صورت بهره‌برداری ابتدایی و چه به‌صورت پیشرفته و با کمک فناوری‌های جدید به یکی از این دو عملکرد، اقدام می‌کنند؛ بنابراین در صورت ارتباط بین انسان مبتدی و پیشرفته و محیط طبیعی، محیط جغرافیایی مختلفی تشکیل می‌شود. گزینه ۱ صرفاً بر نگاه سودجویانه انسان تأکید کرده است. گزینه ۳ در نقطه مقابل گزینه ۱، صرفاً بر نگاه متعادل و بهره‌برداری برای رفع نیاز تأکید دارد و گزینه ۴ از اساس مشکل دارد؛ زیرا عملکرد انسان به شکل‌های مختلف (سودجویانه یا برای رفع نیاز) نمی‌تواند تعادل محیط را در مدت طولانی حفظ کند. جغرافیای ایران (دهم) - صفحه ۵

منطق

۹۱. گزینه ۲ درست است.

در سایر گزینه‌ها حکم و قضاوت وجود ندارد، بلکه تمام آن‌ها تصور محسوب می‌شوند، ولی در عبارت این گزینه حکم وجود دارد و جمله‌ای خبری است. درس اول ص ۷

۹۲. گزینه ۴ درست است.

وقتی می‌خواهیم مفهوم یا تصویری را که مجهول است روشن و معلوم کنیم، از تعریف استفاده می‌کنیم. درس اول ص ۹

۹۳. گزینه ۳ درست است.

اگر لفظ دارای چند معنا باشد، مشترک لفظی است و اشتباه گرفتن کلماتی که ظاهری مشترک دارند، باعث بروز مغالطه اشتراک لفظ می‌شود. درس دوم ص ۱۶

۹۴. گزینه ۴ درست است.

مفاهیمی که با صفات اشاره «این» یا «آن» مشخص شده باشند، جزئی هستند. صفاتی مانند مولود کعبه، سالار شهیدان، ضامن آهو و ... کلی محسوب می‌شوند. مفاهیمی که هم اسم خاص هستند و هم معنای لغوی دارند، مانند حافظ، ایمان، نرگس و ... اگر در جمله‌ای با قرینه‌ای مشخص شود که منظور اسم خاص است، جزئی هستند و اگر معنای لغوی و مفهوم آن موردنظر باشد، کلی محسوب می‌شوند. درس سوم ص ۲۰

۹۵. گزینه ۳ درست است.
مفاهیم کتاب من، کتاب منطق، یک گل، گل نرگس، گل‌های این باغ، سیمرغ و کتاب‌های آن قفسه، کلی هستند. مفاهیم آن کتاب، این شهر، شهر شیراز، سعدی شیرازی و سیندرلا جزئی هستند. درس سوم ص ۲۱
۹۶. گزینه ۱ درست است.
رابطه گیاه و جانور، تباین و رابطه جاندار و مهره‌دار، عموم و خصوص مطلق و رابطه موجود و موجود غیرمادی، عموم و خصوص من‌وجه است. درس سوم ص ۲۴
۹۷. گزینه ۲ درست است.
در گزینه ۱ تعریف به معنای تشریح و توصیف و بیان است و در گزینه ۳ و ۴ به معنای تمجید است؛ بنابراین فقط در گزینه ۲، تعریف منطقی مورد نظر است؛ یعنی مفاهیم مجهول را توسط تصور و مفاهیم معلوم، روشن می‌کنیم. درس چهارم ص ۲۹
۹۸. گزینه ۲ درست است.
در تعریف انسان و خفاش، تعریف مفهومی به کار رفته است. تعریف منطق، لفظی یا لغوی است. اما فیلسوف از طریق ذکر مصادیق تعریف شده است. درس چهارم ص ۳۰
۹۹. گزینه ۴ درست است.
در تعریف هوا، شرط واضح بودن و مانع بودن و در تعریف پرند و عینک، شرط جامع و مانع بودن رعایت نشده است، ولی در تعریف انسان فقط شرط مانع بودن رعایت نشده است. درس چهارم ص ۳۴
۱۰۰. گزینه ۳ درست است.
برخی از استدلال‌ها دارای نتیجه قطعی و یقینی نیستند؛ مانند استدلال استقرائی. درس پنجم ص ۴۱
۱۰۱. گزینه ۳ درست است.
چون در این استدلال با استقرای تعمیمی و بررسی چند مورد، نتیجه‌ای کلی گرفته شده است، این استدلال مغالطی است، ولی در گزینه ۱ و ۴ نتیجه استدلال‌هایی که انجام شده، به صورت احتمالی است؛ پس مغالطه‌ای صورت نگرفته است. در گزینه ۲ نیز قیاس صورت گرفته است که درست است و مغالطه‌ای وجود ندارد. درس پنجم ص ۴۵
۱۰۲. گزینه ۴ درست است.
در استقرای تعمیمی با مشاهده چند مورد جزئی، حکمی کلی به دست می‌آید. دانشمندان علوم تجربی تلاش می‌کنند با استفاده از استدلال‌های استقرایی قوی، مبنایی برای علوم تجربی فراهم آورند. برای داشتن استقرای تعمیمی قوی (نه یقینی و قطعی) رعایت کردن نکاتی لازم است که اگر آن شرایط رعایت نشود، دچار مغالطه تعمیم شتاب‌زده می‌شویم. درس پنجم ص ۴۶
۱۰۳. گزینه ۲ درست است.
توضیحات مطرح شده در سایر گزینه‌ها، شامل قضیه محصوره نیز می‌گردد، ولی محتوای گزینه ۱ صرفاً برای قضیه شخصی است. درس ششم ص ۵۸
۱۰۴. گزینه ۱ درست است.
در این گزینه، قضیه اول متداخل آن و ضرورتاً صادق است و قضیه دوم عکس مستوی آن به صورت کلی است که لازم‌الصدق نیست. عکس مستوی لازم‌الصدق موجب کلی، به صورت موجب جزئی است. درس هفتم ص ۶۳
۱۰۵. گزینه ۱ درست است.
در این عبارت قضیه‌ای به صورت کلی بیان شده، ولی بعد یک استثناء ذکر شده و همچنان بر کلی بودن حکم اصرار می‌شود. درس هفتم ص ۶۶